

SPIS TREŚCI

PODZIĘKOWANIA	7
WYKAZ SKRÓTÓW	9
ZASADY CYTOWANIA	11
WSTĘP	13
ROZDZIAŁ I	
NATURA PROBLEMU	31
1. Kłopot z definicją	31
2. Uniwersalia w średniowieczu	35
3. Znaczenie terminu powszechnik	41
4. Ontologia i epistemologia. Ujęcie problemu przez Boecjusza	46
5. O historycznym znaczeniu nominalizmu i konceptualizmu	53
6. Problem uniwersaliów i zasada odpowiedniości	62
7. Klasyfikacja stanowisk	73
8. Uwaga na temat pism Boecjusza	84
ROZDZIAŁ II	
BOECJUSZOWE POJĘCIE POWSZECHNIKA	87
1. Znaczenie terminu <i>universale</i>	87
2. „Piątka Porfiriusza” jako uniwersalia	94
3. Znaczenie terminu <i>commune</i>	98
4. Neutralny opis uniwersaliów	103
A. Orzekanie	104
B. Rodzaj i gatunek	113
C. Różnica	116
D. Przypadłość	117
E. Hierarchia powszechników	119
ROZDZIAŁ III	
POWSZECHNIKI JAKO BYTY	131
1. Istnienie powszechników	131
A. Język zależności naturalnych	139
B. Zależności ontyczne	142

2. W jaki sposób istnieją powszechniki? Przegląd określeń	153
A. Klasyczne określenie sposobu istnienia powszechników	154
B. Status powszechnika w <i>DeInt.2</i> , II.7	156
C. Status powszechnika w <i>Przeciwko Eutychesowi i Nestoriuszowi</i>	158
D. Status powszechnika w komentarzu do <i>Kategorii</i>	163
3. Przynależność kategorialna	169
4. Pozorna relatywność gatunku i rodzaju	173
5. Ontyczna reprezentacja orzekania	179

ROZDZIAŁ IV

INDYWIDUUM I POWSZECHNIK

1. Pojęcie indywiduum	183
2. Zagadnienie indywiduacji	188
3. Udział powszechnika w bycie jednostki	198
A. Czy indywidua mają istotę?	203
B. Gatunki jako podmioty przypadłości	208
C. Powstawanie bytów niższych z wyższych	211
4. Problem odrębności bytów jednostkowych	214

ROZDZIAŁ V

SKRAJNY REALIZM

1. Dwie odmiany realizmu	221
2. Hiperrealizm	229
3. Realizm skrajny znaturalizowany	234

ROZDZIAŁ VI

REALIZM UMIARKOWANY

1. Nieoczekiwane odkrycie	237
2. Koncepcja powszechników w P1 (<i>Isag.1</i> , I.10–11)	247
3. Koncepcja powszechników w P2 (<i>Isag.2</i> , I.10–11)	263
A. Problem istnienia uniwersaliów	265
B. Sformułowanie problemu pojęć ogólnych	271
C. Status ontyczny powszechnika w <i>Isag.2</i> , I.10–11	274
D. Koncepcja uniwersaliów Aleksandra z Afrodyzjas	281
E. Wartość koncepcji jednostkowego powszechnika	286
4. Jednostkowość powszechnika w innych tekstach	291

ROZDZIAŁ VII

REALIZM PLATONIZUJĄCY

1. Specyfika	302
2. Powszechniki w <i>O Trójcy Świętej</i>	305
3. Powszechniki w <i>O pocieszeniu, jakie daje filozofia</i>	315

ROZDZIAŁ VIII	
POZNANIE POWSZECHNIKÓW	331
1. Dwie teorie klasyczne	332
A. Teoria anamnezy	334
B. Teoria abstrakcji	337
2. Abstrakcja realistyczna czy konstruktywistyczna?	341
ROZDZIAŁ IX	
INTERPRETACJE	350
1. Status kategorialny i teoria trzech postaci powszechnika	350
2. Rozwiązanie czy rozwiązanie?	359
A. Wątki nominalistyczne	360
B. Realizm skrajny znaturalizowany	363
C. Realizm umiarkowany	366
D. Realizm umiarkowany platonizujący	369
E. Boecjuszowa wersja realizmu neoplatońskiego	374
3. Oryginalność Boecjusza	379
ZAKOŃCZENIE	
BOECJUSZ I POWSTANIE REALIZMU UMIARKOWANEGO	386
DODATEK	389
TEKSTY BOECJUSZA POŚWIĘCONE UNIWERSALIOM	389
I. Drugi komentarz do <i>Hermeneutyki</i> , ks. II, rozdz. 7 (s. 135–140)	389
II. Pierwszy komentarz do <i>Isagogi</i> , ks. I, rozdz. 10–11 (s. 23–31)	393
III. Drugi komentarz do <i>Isagogi</i> , ks. I, rozdz. 10–11 (s. 158–167)	401
IV. Drugi komentarz do <i>Isagogi</i> , ks. II, rozdz. 5 (s. 183–186)	409
BIBLIOGRAFIA	412
I. Źródła	412
II. Tłumaczenia	413
III. Opracowania	414
Summary	421
Indeks osobowy	426
Indeks rzeczowy	429